

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Gyakran feltett kérdések
az egyesületekre és az alapítványokra vonatkozó nem peres eljárásokban

Szerzők:

Csedrekiné dr. Tóth Boglárka

és

Vámosiné dr. Marunák Ágnes

Budapest,

2014. július 4.

Bevezetés

A nyilvántartásba vett társadalmi szervezeteknek oda kell figyelni arra, hogy a hatályos szabályozás értelmében a nyilvántartó törvényszéknek be kell jelenteniük valamennyi, a szervezetüket érintő változást. Ezt az eljárást a bíróságok változásbejegyzési kérelemre induló nemperes eljárás keretében folytatják le. A változás bejelentése abban az esetben is fontos és lényeges, amennyiben nyilvántartási adatot nem érintő változás következett be.

2014. március 15. napján hatályba lépett a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.). Erre figyelemmel legkésőbb 2016. március 15. napjáig minden társadalmi szervezetnek a Ptké. 11. § (1) bekezdése értelmében felül kell vizsgálni az új Ptk-nak való megfeleltetés céljából is a létesítő okiratát, és szükség szerint módosítania kell akkor is, ha eddig az időpontig a létesítő okiratot érintő módosítást nem hajt végre. Amennyiben bármilyen okból módosításra kerül idő közben a létesítő okirat, akkor ebben az időpontban kell a Ptk-nak való megfeleltetést is elvégezni. Ilyen módon szinte valamennyi civil szervezet változásbejegyzési eljárást kell, hogy indítson legkésőbb 2016. március 15. napjáig.

A Ptké. 11. §-a alapján az egyesület és az alapítvány a létesítő okiratát a Ptk.-val összefüggésben nem köteles módosítani, ha az csak abból az okból volna szükséges, hogy abban olyan hivatkozások, utalások és elnevezések szerepelnek, amelyek a Ptk. és a létesítő okirat tartalmát érintő más törvény rendelkezéseinek már nem felelnek meg. Ha azonban a létesítő okirat egyéb okból módosul, a szervezet az ilyen változásokat is köteles azon átvezetni. Az az alapítvány, illetve egyesület, amelyek még a Ptk-nak való megfeleltetést nem tették meg, 2016. március 15. napjáig a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény alapján működnek. Nincs azonban akadálya annak, hogy az egyesület és alapítvány a Ptk. rendelkezéseinek alkalmazásával módosítsa létesítő okiratát, erre azonban a változásbejegyzési kérelemben utalnia kell.

Egyesület

Ki a nyilvántartó bíróság?

A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban Cnytv.) 1. §-a értelmében a nyilvántartó bíróság az egyesület székhelye szerint illetékes törvényszék. Azanban, ha a társadalmi szervezet a nyilvántartásba vételt követően megváltoztatja a székhelyét és ez alapján más törvényszék illetékességi területéhez tartozna, abban az esetben sincs ezen változás hatással az illetékességre. Azaz a változásokat is az a törvényszék fogja átvezetni, mely a nyilvántartásba vette a társadalmi szervezetet; illetve továbbra is ez a bíróság fogja vezetni a civil szervezet nyilvántartási adatait.

A székhely szerinti illetékes bíróságot a www.birosag.hu oldalon lehet megtalálni.

Nyomtatvány

Változásbejegyzés iránti papír alapú kérelmet a civil szervezetek bírósági eljárásokban alkalmazandó űrlapjairól szóló 11/2012 (II.29.) KIM rendelet 8. §-a alapján 2012. március 1. napjától alkalmazandó űrlapon kell benyújtani az egyesület változásbejegyzés iránti papír alapú kérelme elnevezésű doc formátumban letölthető nyomtatványon.

Az űrlap elektronikus formában a www.birosag.hu oldalról a Nyomtatványok-űrlapok menüpont alól letölthető. Ugyanitt segítséget is kap az egyesület a kitöltéssel kapcsolatban, amennyiben a pdf formátumú dokumentumot nyitja meg.

A nyomtatványon kizárólag a nyilvántartási adatot érintő változásokat kell feltüntetni. Amennyiben nyilvántartási adatot nem érintő változás tudomásulvételét kéri a társadalmi szervezet, a nyomtatvány 18. és 20. pontjait üresen kell hagyni, vagy azon csak azt kell feltüntetni, hogy az alapszabály módosítására, vagy nyilvántartási adatot nem érintő tisztségviselő megválasztására került sor. Amit a nyilvántartásnak tartalmaznia kell, azt azonban kötelező feltüntetni ezekben a

pontokban.

Nyilvántartási adat az egyesület:

- neve,
- rövidített neve,
- formája,
- székhelye,
- a képviselőjének (elnök) neve, lakóhelye,
- célja,
- nyilvántartásba vett alapszabályának kelte.

Minden további adatváltozás nem érinti a nyilvántartást, azonban a nyilvántartó bíróságnak be kell jelenteni a törvényes működés érdekében.

Ki nyújtsa be a változásbejegyzési kérelmet? Ki a képviselő?

Az elnök személyében bekövetkezett változás esetében problémát okozhat, hogy ki a képviselője az egyesületnek a bíróság irányában. Figyelemmel arra, hogy a képviseleti jogot nem a nyilvántartásba vétel, hanem a közgyűlés általi megválasztás keletkezteti a Ptk. 3:74. § c) pontja alapján, az újonnan megválasztott elnök jogosult a változásbejegyzési kérelmet előterjeszteni akár saját maga, akár jogi képviselője útján. A jogi képviselő részére is a meghatalmazást az új vezető tisztségviselő jogosult megadni.

Hány példányban kell benyújtani?

A változásbejegyzési kérelmet, ahogy az fentebb is szerepel, nemperes eljárás keretében intézi el a bíróság. A Cnytv. 5. § (1) bekezdése úgy fogalmaz, hogy azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket ez a törvény nem szabályoz, a Pp. szabályai - a polgári nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel - megfelelően irányadók. A Cnytv. 6. §-a ugyanakkor egyértelműen fogalmaz abban a tekintetben, hogy a beadványokat egy példányban - ha jogszabály a beadványra űrlapot rendszeresít - űrlapon kell benyújtani.

Figyelemmel tehát arra, hogy a beadandó beadványok példányszáma tekintetében tartalmaz különös szabályozást a Cnytv, a háttérjogként alkalmazandó Pp. szabályait nem vehetjük ebben a tekintetben figyelembe, ezért a kérelmet és mellékleteit is egy példányban kell benyújtani.

Illetékköteles-e a változásbejegyzési kérelem folytán indult nemperes eljárás?

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pontja értelmében teljes személyes illetékmentességben részesül az egyesület. Erre figyelemmel a változásbejegyzési kérelem folytán indult nemperes eljárás is illetékmentes.

Mit kell csatolni?

A Cnytv. 23. § és 24. §-a pontosan meghatározza, hogy a változásbejegyzési kérelemnek mit kell tartalmaznia. Ennek megfelelően a kérelemnek tartalmaznia kell:

- a) az eljáró bíróság megjelölését,
- b) a kérelmező nevét, lakóhelyét (székhelyét),
- c) a kérelemmel érintett szervezet nevét és nyilvántartási számát,
- d) a változásbejegyzési kérelemmel érintett adatokat, annak megjelölésével, hogy melyek az új, a módosított vagy a törlendő adatok.

A változásbejegyzési kérelemhez a nyilvántartásba vétel iránti kérelemhez csatolandó iratokat kell csatolni, kivéve azokat az okiratokat, amelyek a bíróság rendelkezésére állnak, s amelyek a változásbejegyzési kérelem adatai alapján megállapíthatóan nem módosultak.

A létesítő okirat módosítása esetén a változásbejegyzési kérelemhez csatolni kell a létesítő okirat változásokkal egységes szerkezetbe foglalt szövegét is. Továbbá csatolni kell minden olyan okiratot, mely a változásbejegyzéssel érintett kérelmet alátámasztja, igazolja. Minden esetben csatolni kell a közgyűlési jegyzőkönyvet, valamint a közgyűlésre vonatkozó jelenléti ívet. Amennyiben a változás a vezető tisztségviselők, felügyelő bizottsági tagok személyét érinti a kérelemhez mellékelni kell, amennyiben lemondás történt a lemondó nyilatkozatot, ha elhalálozás

következett be, akkor a halotti anyakönyvi kivonatot és egyben csatolni kell az új vezető tisztségviselők, felügyelő bizottsági tagok megbálasztására vonatkozó közgyűlési határozatot és a megválasztott személyek elfogadó nyilatkozatát. Székhelyváltás esetén csatolni kell a székhelyként használt ingatlan 30 napnál nem régebbi nem hiteles tulajdoni lap másolatát, a székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolatát.

Mennyi idő van a változásbejegyzési kérelem előterjesztésére?

A Cnytv. 37. §-ában foglaltak alapján a változásbejegyzési kérelmet az alapszabály módosítását, illetve az adat változását eredményező, a közgyűlés határozatának elfogadását követő hatvan napon belül kell a bíróságnak bejelenteni. Ha a változásbejegyzési kérelemből az tűnik ki, hogy az egyesület elmulasztotta a változásbejegyzési kérelem határidőben történő benyújtását, a bíróság törvényességi ellenőrzést kezdeményezhet az ügyészségnél.

Közgyűlési jegyzőkönyv (határozat meghozatalának módja)

A Ptk. 3:72. § (1) bekezdése alapján az egyesület döntéshozó szerve a közgyűlés. A közgyűlésre vonatkozó szabályoknál figyelemmel kell lenni a Ptk. 3:73. § (1) bekezdésében foglalt kogens előírásra, mely szerint a közgyűlés évente legalább egy alkalommal ülésezik. A létesítő okirat ennél ritkább ülésezést előíró rendelkezése semmis.

Figyelemmel kell lenni továbbá a 3:73. § (2) bekezdésében foglaltakra, mely szerint a közgyűlés nem nyilvános; azon a tagokon és az ügyvezetésen kívül a közgyűlés összehívására jogosult által meghívottak és az alapszabály vagy a közgyűlés határozata alapján tanácskozási joggal rendelkező személyek vehetnek részt. Ez a szabály azonban nem vonatkozik a közhasznú jogállással rendelkező egyesületekre, mivel rájuk nézve az Ectv. 37. §-a egyértelműen a nyilvánosságot írja elő olyan módon, hogy a közgyűlés, valamint az elnökség ülései nyilvánosak, amely nyilvánosság jogszabályban meghatározott esetekben korlátozható.

A Ptk. 3:74. §-a alapján a közgyűlés hatáskörébe tartozik:

a) az alapszabály módosítása;

- b) az egyesület megszűnésének, egyesülésének és szétválásának elhatározása;
- c) a vezető tisztségviselő megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása;
- d) az éves költségvetés elfogadása;
- e) az éves beszámoló - ezen belül az ügyvezető szervnek az egyesület vagyoni helyzetéről szóló jelentésének - elfogadása;
- f) a vezető tisztségviselő feletti munkáltatói jogok gyakorlása, ha a vezető tisztségviselő az egyesülettel munkaviszonyban áll;
- g) az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet az egyesület saját tagjával, vezető tisztségviselőjével, a felügyelőbizottság tagjával vagy ezek hozzátartozójával köt;
- h) a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok, a vezető tisztségviselők és a felügyelőbizottsági tagok vagy más egyesületi szervek tagjai elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés;
- i) a felügyelőbizottság tagjainak megválasztása, visszahívásuk és díjazásuk megállapítása;
- j) a választott könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása; és
- k) a végelszámoló kijelölése.

Fontos továbbá kiemelni a Ptk. 3:76. §-ában foglaltakat, ugyanis az egyszerű többséghez képest eltérő szabályozást határoz meg bizonyos tárgykörökben a jogszabály.

Erre figyelemmel a jelen lévő tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges az egyesület alapszabályának módosításához, míg a szavazati joggal rendelkező tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges az egyesület céljának módosításához és az egyesület megszűnéséről szóló közgyűlési döntéshez. Amennyiben az alapszabály ezen kérdéskörökben ennél alacsonyabb határozathozatali arányt ír elő, abban az esetben az alapszabály e rendelkezése semmis a Ptk. 3:19. § (3) bekezdése alapján.

Változásbejegyzési kérelem esetében a közgyűlésen készült jegyzőkönyv, valamint jelenléti ív benyújtása elmaradhatatlan.

A nyilvántartási adatot érintő kérdések tekintetében a közgyűlési jegyzőkönyvnek minden

esetben tartalmaznia kell az alábbiakat.

- A jelenlévőknek az összes taghoz viszonyított számarányát a határozatkéesség megállapítása végett. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell, hogy a közgyűlés határozatképes.
- Személyi kérdés esetében napirendi pontonként a szavazati joggal rendelkezők tekintetében a határozatkéesség megállapítását a jelenleg hatályos törvény miatt, amelyre figyelemmel személyi kérdésekben az érintett személy nem szavazhat.
- Napirendi pontonként a szavazás menetét, az eljárás módját. Ennél minden esetben figyelemmel kell lenni az alapszabályban foglaltakra, hogy előír-e különös szabályt az adott kérdés tekintetében.
- Napirendi pontonként a megszavazott határozatot.
- Napra pontos dátumozást.
- Az alapszabály által meghatározott személyek aláírását.

Lényeges, hogy a határozathozatalban az a személy nem vehet részt, akire a határozat vonatkozik, figyelemmel a Ptk. 3:19. § (1) bekezdésének f) pontjában foglaltakra. A határozatkéességet minden határozathozatalnál vizsgálni kell. Ha egy tag valamely ügyben nem szavazhat, őt az adott határozat meghozatalánál a határozatkéesség megállapítása során figyelmen kívül kell hagyni. Ezen körülményeknek a jegyzőkönyvből egyértelműen ki kell tűnnie.

Mit jelent a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt alapszabály

A Cnytv. 24. § (3) bekezdése írja elő az egyesület számára azt a kötelezettséget, hogy a létesítő okirat módosítása esetén a változásbejegyzési kérelemhez csatolni kell a létesítő okirat változásokkal egységes szerkezetbe foglalt szövegét is.

A fentiekre figyelemmel amennyiben a közgyűlésen a tagok megszavazták az alapszabály módosítását, ezeket a változásokat az alapszabályon értelemszerűen át kell vezetni. A Cnytv. 38. §-

a értelmében a létesítő okirat módosítását változásbejegyzési kérelemmel kell bejelenteni a bíróságnak. Az egységes szerkezetű okiratból egyértelműen ki kell tűnnie, hogy ennek elkészítésére a létesítő okirat mely pontjának változása adott okot.

A fentiekre figyelemmel a módosítással egységes szerkezetbe foglalt alapszabályban dőlt és/vagy vastagított betűvel célszerű kiemelni a változott részeket. Lehet más módot is választani természetesen, de egyértelműen ki kell tűnnie a benyújtott alapszabályból, hogy annak mely részei módosultak.

Azonban minden egyes módosításnál a változásbejegyzési kérelemmel együttesen benyújtott, egységes szerkezetbe foglalt alapszabályban csak a legutolsó - a változásbejegyzési kérelemmel érintett - módosításokat kell kiemelni.

Az alapszabály minimális tartalmi követelményei

A Ptk. pontosan meghatározza felsorolásszerűen a 3:5. §-ban és a 3:71. §-ban, hogy mik a minimális tartalmi elemei az alapszabálynak. Tartalmaznia kell tehát a létesítő okiratnak a jogi személy egyesület tekintetében

- a nevét;
- a székhelyét;
- a célját vagy fő tevékenységét;
- a létesítő személy vagy személyek nevét, valamint azok lakóhelyét vagy székhelyét;
- a részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásokat, azok értékét, továbbá a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét;
- az első vezető tisztségviselőjét;
- a tag jogait és kötelezettségeit;
- a szerveit és azok hatáskörét, továbbá a tagokra, a vezető tisztségviselőkre és a felügyelőbizottsági tagokra vonatkozó kizáró és összeférhetlenségi szabályokat;
- a jogszabályt, az alapszabályt vagy az egyesületi határozatot sértő vagy az egyesület

céljával összeegyeztethetlen tagi magatartás esetén alkalmazható jogkövetkezményeket és a taggal szembeni eljárás szabályait vagy mindezeknek a mellőzését;

- a közgyűlés összehívásának és lebonyolításának, a közgyűlés helye meghatározásának, a közgyűlési meghívó tartalmának, a napirendnek, a közgyűlés tisztségviselőinek, a levezető elnöknek, a szavazatszámllálók megválasztásának, a határozatképességnek, a szavazásnak, a jegyzőkönyvvezetésnek, valamint a határozatok kihirdetésének szabályait; és

- a szavazati jog gyakorlásának feltételeit.

Az alapszabályt az egyesület céljának figyelembevételével kell értelmezni.

További kötelező tartalmi előírásokat tartalmaz az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban Ectv.) a közhasznú jogállással rendelkező egyesületek alapszabályára nézve. Ezeket a szabályokat az Ectv. 34. §-a, és 37. §-a tartalmazzák. Tartalmaznia kell tehát a létesítő okiratnak a közhasznú jogállású jogi személy egyesület tekintetében a fent felsoroltakon túlmenően azt, hogy

- milyen közhasznú tevékenység(ek)et folytat, e közhasznú tevékenység(ek)et mely közfeladat(ok)hoz kapcsolódóan végzi, továbbá hogy e közfeladat(ok) teljesítését mely jogszabályhely(ek) írja (írják) elő, valamint - ha tagsággal rendelkezik - nem zárja ki, hogy tagjain kívül más is részesülhessen a közhasznú szolgáltatásaiból;

- szó szerint kell az alábbi szöveg:

- gazdasági-vállalkozási tevékenységet csak közhasznú vagy a létesítő okiratban meghatározott alapcél szerinti tevékenység megvalósítását nem veszélyeztetve végez;

- gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a létesítő okiratában meghatározott közhasznú tevékenységére fordítja;

- közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.

- a közgyűlés és az elnökség ülésezésének gyakoriságára - amely évi egy alkalomnál kevesebb nem lehet -, az ülések összehívásának rendjére, a napirend közlésének módjára, az ülések nyilvánosságára, határozatképességére és a határozathozatal módját,
- a közhasznú szervezet vezető tisztségviselőinek összeférhetetlenségét,
- ha a közhasznú szervezet működését és gazdálkodását ellenőrző felügyelő szerv létrehozása vagy kijelölése kötelező, ennek létrehozására, hatáskörére és működését,
- a közhasznú szervezet éves beszámolója jóváhagyásának módjára vonatkozó szabályokat, továbbá
 - vagy az alapszabálynak, vagy - ennek felhatalmazása alapján - belső szabályzatának rendelkeznie kell
 - olyan nyilvántartás vezetéséről, amelyből a döntésre jogosult szerv döntésének tartalma, időpontja és hatálya, illetve a döntést támogatók és ellenzők számaránya (ha lehetséges, személye) megállapítható,
 - a döntéseknek az érintettekkel való közlési, illetve nyilvánosságra hozatali módjáról,
 - a közhasznú szervezet működésével kapcsolatosan keletkezett iratokba való betekintés rendjéről, valamint
 - a közhasznú szervezet működésének, szolgáltatása igénybevétele módjának, beszámolóinak közlésének nyilvánosságáról.

Ez utóbbi rendelkezés nem lehet általános jellegű, hanem pontosan meg kell határozni, hogy ez milyen nyilvántartás, ki vezeti, a döntéseket az érintettekkel miként közlik, a döntéseket milyen módon hozzák nyilvánosságra. Amennyiben az egyesület e kérdésekről külön, a civil szervezet belső szabályzatában kíván rendelkezni, azaz a részletes szabályok ott kerülnek meghatározásra, abban az esetben az alapszabálynak erre a körülményre utalnia kell. Mindezek alapján az alapszabálynak tartalmaznia kell, hogy az egyesület jogosult e kérdésekről a belső szabályzatban rendelkezni, illetve azt, hogy ezen felhatalmazás alapján ezekről ott fog rendelkezni.

Önálló képviseleti joga az elnöknek

A hatályos Ptk. 3:30. § (1) bekezdése értelmében ha az alapszabály képviseleti joggal járó tisztséget határoz meg, e tisztség betöltője a jogi személy önálló képviselője. Az alapszabályban kifejezetten szerepltetni kell, hogy az elnök önálló, vagy más elnökségi taggal vagy tagokkal együttes képviseleti joggal rendelkezik.

Az elnök önálló képviseleti joga nem zárja ki azt, hogy más személyek - elnökségi tagok - akár együttesen, akár önállóan képviseljék bármely kérdéskörben az egyesületet. Azt, hogy milyen körben és milyen terjedelemben, milyen módon áll fenn egy személy képviseleti joga az alapszabályban egyértelműen meg kell határozni.

A képviseleti jog korlátozásánál ugyanakkor figyelemmel kell lenni a Ptk. 3:31. §-ában foglaltakra is, mely szerint az egyesületnek a jogi személyek nyilvántartásába bejegyzett képviselője képviseleti jogának korlátozása és nyilatkozatának feltételhez vagy jóváhagyáshoz kötése harmadik személyekkel szemben nem hatályos, kivéve, ha a harmadik személy a korlátozásról vagy a feltétel bekövetkeztének vagy a jóváhagyásnak a szükségességéről és annak hiányáról tudott vagy tudnia kellett volna.

Régi jogszabályra való hivatkozás

Különösen közhasznú jogállással rendelkező egyesületek esetében gyakori, hogy a civil szervezet nem a hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényre, az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvényre, hanem korábbi jogszabályokra hivatkozik. Ez minden esetben hiánypótlást von maga után.

Aláírás és/vagy dátum hiánya

Mind a közgyűlési jegyzőkönyvet, mind az alapszabályt napra pontos dátummal és aláírással kell ellátni.

A közgyűlési jegyzőkönyvet alá kell írnia a levezető elnöknek, a jegyzőkönyvvezetőnek és a jegyzőkönyv hitelesítőnek.

Az alapszabályt az elnöknek kell aláírnia a Cnytv. 38. §-ára figyelemmel, mely szerint az egységes szerkezetbe foglalt alapszabályon a képviselő - ha a kérelmező jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő - igazolja, hogy a létesítő okirat egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel a létesítőokirat-módosítások alapján hatályos tartalmának.

Elfogadó nyilatkozat

A hatályos szabályozás, a Ptk. 3:79. §-a alapján ha az alapszabályban vagy a vezető tisztségviselő megválasztása során a vezető tisztségviselői megbízás időtartamáról a tagok nem rendelkeznek, a vezető tisztségviselő megbízatása két évre szól. Az öt évnél hosszabb időre szóló vezető tisztségviselői megbízás az öt évet meghaladó részében semmis.

A vezető tisztségviselő személyében történt változás az elnök esetében nyilvántartási adat, de valamennyi vezető tisztségviselő, valamint felügyelőbizottsági tag személyében történt változást be kell jelenteni a nyilvántartó törvényszéknek. Nem elegendő azonban az új vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag elfogadó nyilatkozatát benyújtani a bíróságra, a lemondó vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag lemondó nyilatkozatát is csatolni kell. Amennyiben más módon szűnt meg a vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag megbízatása, ezt is megfelelően igazolni kell (pl. halotti anyakönyvi kivonat, jegyzőkönyv a visszahívásról).

Be kell jelenteni a nyilvántartó törvényszéknek azt is, amennyiben a vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag újraválasztása történt. Ebben az esetben a vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag elfogadó nyilatkozatát, illetve az újra választásra vonatkozó közgyűlési jegyzőkönyvet és az újraválasztásról szóló közgyűlési határozatot kell csatolni.

Mind az elfogadó nyilatkozatot, mind a lemondó nyilatkozatot teljes bizonyító erejű magánokirati formában kell benyújtani.

A Ptk. 3:22. §-a határozza meg a vezető tisztségviselővel szembeni követelményeket és kizáró okokat.

Ennek értelmében a vezető tisztségviselő kizárólag olyan nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták. Továbbá akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen nem ítétek szabadságvesztés büntetésre (ez a korlátozás addig tart, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesül a személy). További feltétel, hogy a vezető tisztségviselőkre vonatkozó foglalkozástól bírósági úton jogerősen nem tiltották el (ez a korlátozás az eltiltást kimondó határozatban megszabott időtartamig tart).

A jelenleg hatályos szabályozás lehetővé teszi, hogy a vezető tisztségviselő jogi személy legyen. Ebben az esetben a jogi személy köteles kijelölni azt a természetes személyt, aki a vezető tisztségviselői feladatokat nevében ellátja. A vezető tisztségviselőkre vonatkozó szabályokat ilyen esetben a kijelölt személyre is alkalmazni kell.

A vezető tisztségviselő ügyvezetési feladatait személyesen köteles ellátni.

Lényeges változás, hogy a felügyelő bizottság tagjai már nem minősülnek vezető tisztségviselőnek.

A fentieket is figyelembe véve az elnökség tagjainak az elfogadó nyilatkozatukban az alábbi nyilatkozatot kell megtenniük:

Alulírott (név, anyja neve, lakcím) a Egyesületnél elfogadom az elnökségi tagságot.

Nyilatkozom, hogy a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:22. §-ában foglalt követelményeknek megfelelnek, velem szemben kizáró ok nem áll fenn. Ennek megfelelően cselekvőképes, nagykorú, büntetlen előéletű (büntetett előlethez fűződő hátrányos következményektől mentesült) személy

vagyok, aki nem áll vezető tisztségviselőre vonatkozó foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

A vezető tisztségviselő ügyvezetési feladatait személyesen látom el.

Dátum, aláírás, 2 tanú

Amennyiben közhasznú jogállású a társadalmi szervezet, az elnökség tagjainak az alábbi nyilatkozatot kell megtenniük:

Alulírott (név, anyja neve, lakcím) a Egyesületnél elfogadom az elnökségi tagságot.

Nyilatkozom, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:22. §-ában, valamint az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) 38. § és 39. §-ában foglalt rendelkezéseket ismerem, velem szemben ebben a vonatkozásban kizáró ok nem áll fenn.

A fentieknek megfelelően nyilatkozom, hogy cselekvőképes, nagykorú, büntetlen előéletű személy vagyok, aki nem áll vezető tisztségviselőre vonatkozó foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

Tudomásul veszem, hogy a vezető tisztségviselő ügyvezetési feladatait személyesen köteles ellátni.

Tisztában vagyok azzal, hogy az elnökség határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója a határozat alapján

- kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy*
- bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletben egyébként érdekelt.*

Nem minősül előnynek a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve az egyesület által tagjának, a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő cél szerinti juttatás.

Nyilatkozom, hogy a megelőző három évben nem voltam olyan közhasznú szervezet vezető tisztségviselője - annak megszűnését megelőző két évben legalább egy évig -,

a) amely jogutód nélkül szűnt meg úgy, hogy az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott adó- és vámtartozását nem egyenlítette ki,

b) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság jelentős összegű adóhiányt tárt fel,

c) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság üzletlezárás intézkedést alkalmazott, vagy üzletlezárást helyettesítő bírságot szabott ki,

d) amelynek adószámát az állami adó- és vámhatóság az adózás rendjéről szóló törvény szerint felfüggesztette vagy törölte.

Tudomásul veszem, hogy köteles vagyok valamennyi érintett közhasznú szervezetet előzetesen tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betöltök.

Dátum, aláírás, 2 tanú

A felügyelőbizottság tagjainak az elfogadó nyilatkozatukban az alábbi nyilatkozatot kell megtenniük:

Alulírott (név, anyja neve, lakcím) a Egyesületnél elfogadom a felügyelőbizottsági tagságot.

Nyilatkozom, hogy a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:26. §-ában, valamint a 3:22. §-ában foglalt követelményeknek megfelelnek, velem szemben kizáró ok nem áll fenn. Ennek megfelelően cselekvőképes, nagykorú, büntetlen előéletű (büntetett előélethez fűződő hátrányos következményektől mentesült) személy vagyok, aki nem áll vezető tisztségviselőre, valamint felügyelőbizottsági tagra vonatkozó foglalkozástól eltiltás hatálya alatt. Nem vagyok sem én, sem hozzátartozóm az egyesület vezető tisztségviselője.

Tudomásul veszem, hogy a felügyelőbizottsági tag a felügyelőbizottság munkájában személyesen köteles részt venni.

Dátum, aláírás, 2 tanú

Amennyiben közhasznú jogállású a társadalmi szervezet, a felügyelőbizottság tagjainak az alábbi nyilatkozatot kell megtenniük:

Alulírott (név, anyja neve, lakcím) a Egyesületnél elfogadom a felügyelőbizottsági tagságot.

Nyilatkozom, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:26. §-ában, valamint a 3:22. §-ában, valamint az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a

civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) 38. § és 39. §-ában foglalt rendelkezéseket ismerem, velem szemben ebben a vonatkozásban kizáró ok nem áll fenn.

A fentieknek megfelelően nyilatkozom, hogy cselekvőképes, nagykorú, büntetlen előéletű (büntetett előlethez fűződő hátrányos következményektől mentesült) személy vagyok, aki nem áll vezető tisztségviselőre, valamint felügyelőbizottsági tagra vonatkozó foglalkozástól eltiltás hatálya alatt. Nem vagyok sem én, sem hozzátartozóm az egyesület vezető tisztségviselője.

Tudomásul veszem, hogy a felügyelőbizottsági tag a felügyelőbizottság munkájában személyesen köteles részt venni.

Tisztában vagyok azzal, hogy a felügyelőbizottság határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója a határozat alapján

- kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy
- bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletben egyébként érdekelt.

Nem minősül előnynek a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve az egyesület által tagjának, a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő cél szerinti juttatás.

Nyilatkozom, hogy nem vagyok olyan személy, aki

a) a döntéshozó szerv, illetve az ügyvezető szerv elnöke vagy tagja (ide nem értve az egyesület döntéshozó szervének azon tagjait, akik tisztséget nem töltenek be),

b) a közhasznú szervezettel e megbízatásán kívüli más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, ha jogszabály másképp nem rendelkezik,

c) a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásából részesül - kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat, és az egyesület által tagjának a tagsági jogviszony alapján a létesítő okiratban foglaltaknak megfelelően nyújtott cél szerinti juttatást -, illetve

d) az a)-c) pontban meghatározott személyek közeli hozzátartozója.

Nyilatkozom, hogy a megelőző három évben nem voltam olyan közhasznú szervezet

vezető tisztségviselője - annak megszűnését megelőző két évben legalább egy évig -,

a) amely jogutód nélkül szűnt meg úgy, hogy az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott adó- és vámtartozását nem egyenlítette ki,

b) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság jelentős összegű adóhiányt tárt fel,

c) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság üzletlezárás intézkedést alkalmazott, vagy üzletlezárást helyettesítő bírságot szabott ki,

d) amelynek adószámát az állami adó- és vámhatóság az adózás rendjéről szóló törvény szerint felfüggesztette vagy törölte.

Tudomásul veszem, hogy köteles vagyok valamennyi érintett közhasznú szervezetet előzetesen tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betöltök.

Dátum, aláírás, 2 tanú

Felügyelő bizottság

A Ptk. 3:82. § (1) bekezdése alapján kötelező felügyelőbizottságot létrehozni, ha a tagok több mint fele nem természetes személy, vagy ha a tagság létszáma a száz főt meghaladja. Közhasznú szervezet esetében akkor is kötelező a felügyelő szerv létrehozása, ha a közhasznú szervezet éves bevétele meghaladja az ötvenmillió forintot. A vezető szervtől elkülönült felügyelő szerv létrehozása ez esetben akkor is kötelező, ha ilyen kötelezettség más jogszabálynál fogva egyébként nem áll fenn, figyelemmel az Ectv. 40. § (1) bekezdésére.

Azaz felügyelő bizottságot csak a fenti két esetben kötelező létrehozni. Ha ezen feltételek egyike sem áll fenn, akkor az egyesület szabadon eldöntheti, hogy kíván-e felügyelő bizottságot létrehozni.

Székhelyhasználat

Amennyiben változik az egyesület székhelye, a változásbejegyzési kérelemhez a Cnytv. 24. § (1) bekezdésére figyelemmel csatolni kell a székhelyhasználatot engedélyező dokumentumot is. A

törvényszékek gyakorlata sem egységes teljes mértékben ebben a tekintetben, azonban a Cnytv. 37. § (1) bekezdésére figyelemmel alkalmazandó Cnytv. 21. § (1) bekezdés b) pontja alapján a székhelyhasználatot engedélyező, teljes bizonyító erejű dokumentumként benyújtott okiratban az ingatlan valamennyi tulajdonosának, haszonélvezőjének nyilatkoznia kell ebben a tekintetben. A nyilatkozatban a székhelyhasználat jogcímét is meg kell jelölni. A jogcím bérlet vagy szívésségi használat lehet.

A székhelyhasználat módosításához a törvényszékek többsége nem hiteles formában benyújtható, 30 napnál nem régebbi tulajdoni lap másolatot is kér csatolni.

Székhelyhasználatot a tulajdonos az alábbi szöveggel tud engedélyezni:

Alulírott (szül.név, anyja neve, lakcíme), mint a Járási Földhivatal által helyrajzi számon nyilvántartott, természetben a alatt található ingatlan tulajdoni hányaddal rendelkező tulajdonosa a Egyesület részére engedélyezem, hogy a fent körülírt ingatlant székhelyként az egyesület használja.

A székhelyhasználat jogcíme:

Dátum, aláírás, 2 tanú

A székhelyként bejelentett címen biztosítani kell, hogy a hivatalos iratok átvételre kerülhessenek.

Alapítvány

Ki a nyilvántartó bíróság?

A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban Cnytv.) 1. §-a értelmében a nyilvántartó bíróság az alapítvány székhelye szerint illetékes törvényszék. Azanban, ha a társadalmi szervezet a nyilvántartásba vételt követően megváltoztatja a székhelyét és ez alapján más törvényszék illetékességi területéhez tartozna, abban az esetben sincs ezen változás hatással az illetékességre. Azaz a változásokat is az a törvényszék fogja átvezetni, mely a nyilvántartásba vette a társadalmi szervezetet; illetve továbbra is ez a bíróság fogja vezetni az alapítvány nyilvántartási adatait.

A székhely szerinti illetékes bíróságot a www.birosag.hu oldalon lehet megtalálni.

Nyomtatvány

Változásbejegyzés iránti papír alapú kérelmet a civil szervezetek bírósági eljárásokban alkalmazandó űrlapjairól szóló 11/2012 (II.29.) KIM rendelet 8. §-a alapján 2012. március 1. napjától alkalmazandó űrlapon kell benyújtani az Alapítvány változásbejegyzés iránti papír alapú kérelme elnevezésű doc formátumban letölthető nyomtatványon.

Az űrlap elektronikus formában a www.birosag.hu oldalról a Nyomtatványok-űrlapok menüpont alól letölthető. Ugyanitt segítséget is kap az alapítvány a kitöltéssel kapcsolatban, amennyiben a pdf formátumú dokumentumot nyitja meg.

A nyomtatványon kizárólag a nyilvántartási adatot érintő változásokat kell feltüntetni. Amennyiben nyilvántartási adatot nem érintő változás tudomásulvételét kéri a társadalmi szervezet, a nyomtatvány 23. és 26. pontjait üresen kell hagyni, vagy azon csak azt kell feltüntetni, hogy az alapító okirat módosítására, vagy nyilvántartási adatot nem érintő tisztségviselő megválasztására került sor. Amit a nyilvántartásnak tartalmaznia kell, azt azonban kötelező feltüntetni ezekben a pontokban.

Nyilvántartási adat az alapítvány:

- neve,
- rövidített neve,
- székhelye,
- a képviselőjének (elnök) neve, lakóhelye,
- a képviseleti jog terjedelmi és gyakorlásának módja,
- alapító jogokat gyakorló neve, lakóhelye,
- célja,
- vagyonfelhasználásának módja,
- formája (nyílt vagy zárt),
- a kezelő szerv (kuratórium) tagjainak neve és lakóhelye,
- a szervezet típusa,
- nyilvántartásba vett alapító okiratának kelte.

Minden további adatváltozás nem érinti a nyilvántartást, azonban a nyilvántartó bíróságnak be kell jelenteni a törvényes működés érdekében.

Ki nyújtsa be a változásbejegyzési kérelmet? Ki a képviselő?

Habár a képviseleti joggal a kuratórium elnöke rendelkezik az alapítvány tekintetében, a Cnytv. 53. §-a értelmében a változásbejegyzési kérelmet az alapítónak vagy az alapítóknak közösen kell benyújtaniuk a bíróságra. A jogi képviselő részére is csak az alapító vagy az alapítók közösen adhatnak meghatalmazást.

Amennyiben több alapító van, a hatályos Ptk. 3:380. §-a alapján az alapítók az alapítói jogokat együttesen gyakorolják. Ha az alapítók az alapítói jogokat testületben látják el, az alapítók gyűlésére az alapító okiratban nem rendezett kérdésekben az egyesület közgyűlésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni a Ptk. 3:395. §-a értelmében. Az egyesület közgyűlésére vonatkozó fontosabb szabályokat, problémásabb részeket itt most nem ismételjük meg, de az a jelen tanulmány korábbi, az egyesületekre vonatkozó részében olvasható.

Hány példányban kell benyújtani?

A változásbejegyzési kérelmet, ahogy az fentebb is szerepel, nemperes eljárás keretében intézi el a bíróság. A Cnytv. 5. § (1) bekezdése úgy fogalmaz, hogy azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket ez a törvény nem szabályoz, a Pp. szabályai - a polgári nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel - megfelelően irányadók. A Cnytv. 6. §-a ugyanakkor egyértelműen fogalmaz abban a tekintetben, hogy a beadványokat egy példányban - ha jogszabály a beadványra űrlapot rendszeresít - űrlapon kell benyújtani.

Figyelemmel tehát arra, hogy a beadandó beadványok példányszáma tekintetében tartalmaz különös szabályozást a Cnytv, a háttérjogként alkalmazandó Pp. szabályait nem vehetjük ebben a tekintetben figyelembe, ezért a kérelmet és mellékleteit is egy példányban kell benyújtani.

Illetékköteles-e a változásbejegyzési kérelem folytán indult nemperes eljárás?

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés f) pontja értelmében teljes személyes illetékmentességben részesül az alapítvány. Erre figyelemmel a változásbejegyzési kérelem folytán indult nemperes eljárás is illetékmentes.

Mit kell csatolni?

A Cnytv. 23. § és 24. §-a pontosan meghatározza, hogy a változásbejegyzési kérelemnek mit kell tartalmaznia. Ennek megfelelően a kérelemnek tartalmaznia kell:

- a) az eljáró bíróság megjelölését,
- b) a kérelmező nevét, lakóhelyét (székhelyét),
- c) a kérelemmel érintett szervezet nevét és nyilvántartási számát,
- d) a változásbejegyzési kérelemmel érintett adatokat, annak megjelölésével, hogy melyek az új, a módosított vagy a törölni kívánt adatok.

A változásbejegyzési kérelemhez a nyilvántartásba vétel iránti kérelemhez csatolandó iratokat kell csatolni, kivéve azokat az okiratokat, amelyek a bíróság rendelkezésére állnak, s amelyek a változásbejegyzési kérelem adatai alapján megállapíthatóan nem módosultak.

A létesítő okirat módosítása esetén a változásbejegyzési kérelemhez csatolni kell a létesítő okirat változásokkal egységes szerkezetbe foglalt szövegét is.

Továbbá csatolni kell minden olyan okiratot, mely a változásbejegyzéssel érintett kérelmet alátámasztja, igazolja. Amennyiben több alapító van csatolni kell azon alapítói határozatot, mely érinti az alapító okirat módosítását; illetve azon jegyzőkönyvet, mely az alapítók azon üléséről készült, ahol elfogadták a módosító alapítói határozatot. Amennyiben a változás a vezető tisztségviselők, felügyelő bizottsági tagok személyét érinti a kérelemhez mellékelni kell, amennyiben lemondás történt a lemondó nyilatkozatot, ha elhalálozás következett be, akkor a halotti anyakönyvi kivonatot és egyben csatolni kell az új vezető tisztségviselők, felügyelő bizottsági tagok megbízására vonatkozó közgyűlési határozatot és a megválasztott személyek elfogadó nyilatkozatát. Ha az alapító visszahívja a kuratórium tagját, vagy tagjait, abban az esetben mellékelni kell a visszahívást tartalmazó okiratot, melyből egyértelműen ki kell tűnnie, hogy milyen okból került a tag visszahívásra. Továbbá igazolni kell, hogy a kuratóriumi tag a visszahívás indokál felhozott cselekményével az alapítványi cél megvalósításának közvetlenül veszélyeztette. Székhelyváltozás esetén csatolni kell a székhelyként használt ingatlan 30 napnál nem régebbi nem hiteles tulajdoni lap másolatát, a székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolatát.

Mennyi idő van a változásbejegyzési kérelem előterjesztésére?

A Cnytv. 37. §-ában foglaltak alapján a változásbejegyzési kérelmet az alapító okirat módosítását, illetve az adat változását eredményező, az alapítói határozat meghozatalát követő hatvan napon belül kell a bíróságnak bejelenteni. Ha a változásbejegyzési kérelemből az tűnik ki, hogy az alapító elmulasztotta a változásbejegyzési kérelem határidőben történő benyújtását, a bíróság törvényességi ellenőrzést kezdeményezhet az ügyészségnél.

Mit jelent a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt alapító okirat

A Cnytv. 24. § (3) bekezdése írja elő az alapítvány számára azt a kötelezettséget, hogy a létesítő okirat módosítása esetén a változásbejegyzési kérelemhez csatolni kell a létesítő okirat változásokkal egységes szerkezetbe foglalt szövegét is.

A fentiekre figyelemmel amennyiben az alapító elhatározása alapján módosult az alapító

okirat, ezeket a változásokat az alapító okiraton értelem szerűen át kell vezetni. A Cnytv. 38. §-a értelmében a létesítő okirat módosítását változásbejegyzési kérelemmel kell bejelenteni a bíróságnak. Az egységes szerkezetű okiratból egyértelműen ki kell tűnnie, hogy ennek elkészítésére a létesítő okirat mely pontjának változása adott okot.

A fentiekre figyelemmel a módosítással egységes szerkezetbe foglalt alapító okiratban dőlt és/vagy vastagított betűvel célszerű kiemelni a változott részeket. Lehet más módot is választani természetesen, de egyértelműen ki kell tűnnie a benyújtott alapító okiratból, hogy annak mely részei módosultak.

Azonban minden egyes módosításnál a változásbejegyzési kérelemmel együttesen benyújtott, egységes szerkezetbe foglalt alapító okiratban csak a legutolsó - a változásbejegyzési kérelemmel érintett - módosításokat kell kiemelni.

Az alapító okirat minimális tartalmi követelményei

A Ptk. pontosan meghatározza felsorolásszerűen a 3:5. §-ban és a 3:391. §-ban, hogy mik a minimális tartalmi elemei az alapító okiratnak. Tartalmaznia kell tehát a létesítő okiratnak a jogi személy alapítvány tekintetében

- a nevét;
- a székhelyét;
- a célját vagy fő tevékenységét;
- az alapító vagy alapítók nevét, valamint lakóhelyét vagy székhelyét;
- a részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásokat, azok értékét, továbbá a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét;
- az első vezető tisztségviselőjét;
- a kurátorok jogait és kötelezettségeit;
- azt, hogy az alapítvány határozott vagy határozatlan időre történő létesítését, határozott időre történő létesítésnél a határozott időtartamot;
- az alapítványi vagyon kezelésének és felhasználásának szabályait;
- a kuratóriumi tagság keletkezésére és megszűnésére vonatkozó szabályokat, a

kuratóriumi tagság határozott vagy határozatlan időre szóló voltát, határozott idejű kuratóriumi tagság esetén a határozott időtartamot, továbbá a kuratórium tagjaira vonatkozó kizáró és összeférhetetlenségi szabályokat; és a kuratóriumi tagsági díjazás megállapításának szabályait.

Az alapító okirat szükség szerint rendelkezik továbbá a Ptk. szerint:

- az alapító jogainak meghatározott alapítványi szerv hatáskörébe utalásáról;
- az alapítói jogok átruházásának szabályairól;
- az alapítványhoz való csatlakozásnak vagyoni juttatás fejében történő megengedéséről, annak feltételeiről és a csatlakozót megillető alapítói vagy egyéb jogokról;
- gazdasági tevékenység folytatásáról és ennek kereteiről;
- az alapítványi szervek hatásköréről és eljárási szabályairól;
- az alapítók gyűlésének létesítéséről és e gyűlés működési szabályairól;
- az e törvényben nem nevesített alapítványi szervek létesítéséről, eljárási szabályainak meghatározásáról, tagjainak kinevezéséről, visszahívásáról és javadalmazásáról;
- az alapítvány képviselőinek részletes szabályairól, ideértve az alapítvány munkavállalóival szemben a munkáltatói jogok gyakorlójának a meghatározását;
- a kedvezményezettek körének meghatározásáról, illetve a kedvezményezett személyek megjelöléséről, továbbá a kedvezményezetteket megillető szolgáltatásról és jogokról;
- az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetére az alapítvány fennmaradó vagyona jogosultjának megnevezéséről.

További kötelező tartalmi előírásokat tartalmaz az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban Ectv.) a közhasznú jogállással rendelkező alapítványok alapító okiratára nézve. Ezeket a szabályokat az Ectv. 34. §-a, és 37. §-a tartalmazzák. Tartalmaznia kell tehát a létesítő okiratnak a közhasznú jogállású jogi személy alapítvány tekintetében a fent felsoroltakon túlmenően azt, hogy

- milyen közhasznú tevékenység(ek)et folytat, e közhasznú tevékenység(ek)et mely közfeladat(ok)hoz kapcsolódóan végzi, továbbá hogy e közfeladat(ok) teljesítését mely

jogszabályhely(ek) írja (írják) elő, valamint - ha tagsággal rendelkezik - nem zárja ki, hogy tagjain kívül más is részesülhessen a közhasznú szolgáltatásaiból;

- szó szerint kell az alábbi szöveg:
- gazdasági-vállalkozási tevékenységet csak közhasznú vagy a létesítő okiratban meghatározott alapcél szerinti tevékenység megvalósítását nem veszélyeztetve végez;
- gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a létesítő okiratában meghatározott közhasznú tevékenységére fordítja;
- közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.
- a kuratórium ülésezésének gyakoriságára - amely évi egy alkalomnál kevesebb nem lehet -, az ülések összehívásának rendjére, a napirend közlésének módjára, az ülések nyilvánosságára, határozatképességére és a határozathozatal módját,
- a közhasznú szervezet vezető tisztségviselőinek összeférhetetlenségét,
- ha a közhasznú szervezet működését és gazdálkodását ellenőrző felügyelő szerv létrehozása vagy kijelölése kötelező, ennek létrehozására, hatáskörére és működését,
- a közhasznú szervezet éves beszámolója jóváhagyásának módjára vonatkozó szabályokat, továbbá
- vagy az alapító okiratnak, vagy - ennek felhatalmazása alapján - belső szabályzatának rendelkeznie kell
- olyan nyilvántartás vezetéséről, amelyből a döntésre jogosult szerv döntésének tartalma, időpontja és hatálya, illetve a döntést támogatók és ellenzők számaránya (ha lehetséges, személye) megállapítható,
- a döntéseknek az érintettekkel való közlési, illetve nyilvánosságra hozatali módjáról,
- a közhasznú szervezet működésével kapcsolatosan keletkezett iratokba való betekintés rendjéről, valamint
- a közhasznú szervezet működésének, szolgáltatása igénybevétele módjának, beszámolóinak közlésének nyilvánosságáról.

Ez utóbbi rendelkezés nem lehet általános jellegű, hanem pontosan meg kell határozni,

hogyan ez milyen nyilvántartás, ki vezeti, a döntéseket az érintettek miként közlik, a döntéseket milyen módon hozzák nyilvánosságra. Amennyiben az alapító úgy dönt, hogy e kérdések külön, a civil szervezet belső szabályzatában kerülnek rendezésre, azaz a részletes szabályok ott kerülnek meghatározásra, abban az esetben az alapító okiratnak erre a körülményre utalnia kell. Mindezek alapján az alapító okiratnak tartalmaznia kell, hogy az alapítvány jogosult e kérdésekről a belső szabályzatban rendelkezni, illetve azt, hogy ezen felhatalmazás alapján ezekről ott fog rendelkezni.

Önálló képviseleti joga a kuratórium elnökének

A hatályos Ptk. 3:30. § (1) bekezdése értelmében ha az alapító okirat képviseleti joggal járó tisztséget határoz meg, e tisztség betöltője a jogi személy önálló képviselője. Az alapító okiratban kifejezetten szerepeltetni kell, hogy az elnök önálló, vagy más kuratóriumi taggal vagy tagokkal együttes képviseleti joggal rendelkezik.

Természetesen ez nem zárja ki, hogy egyben a kuratórium többi tagja is képviselje önállóan, vagy együttesen az alapítványt. Azonban, hogy mekkora terjedelemben és mi módon jogosultak képviselni az alapítványt, annak az alapító okiratból egyértelműen ki kell tűnnie.

A képviseleti jog korlátozásánál figyelemmel kell lenni továbbá a Ptk. 3:31. §-ában foglaltakra is, mely szerint az alapítványnak a jogi személyek nyilvántartásába bejegyzett képviselője képviseleti jogának korlátozása és nyilatkozatának feltételhez vagy jóváhagyáshoz kötése harmadik személyekkel szemben nem hatályos, kivéve, ha a harmadik személy a korlátozásról vagy a feltétel bekövetkeztéről vagy a jóváhagyásnak a szükségességéről és annak hiányáról tudott vagy tudnia kellett volna.

Régi jogszabályra való hivatkozás

Különösen közhasznú jogállással rendelkező alapítványok esetében gyakori, hogy a civil szervezet nem a hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényre, az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvényre, hanem korábbi jogszabályokra hivatkozik. Ez minden esetben hiánypótlást von maga után.

Aláírás és/vagy dátum hiánya

Az alapító okiratot napra pontos dátummal és aláírással kell ellátni.

Az alapító okiratot valamennyi alapítónak alá kell írnia a Cnytv. 38. §-ára figyelemmel, mely szerint az egységes szerkezetbe foglalt alapító okiraton az alapító - ha a kérelmező jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő - igazolja, hogy a létesítő okirat egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel a létesítőokirat-módosítások alapján hatályos tartalmának.

Elfogadó nyilatkozat

A hatályos szabályozás, a Ptk. 3:97. §-a és 3:98. §-a alapján a kuratóriumi tagokat határozott vagy határozatlan időre lehet kijelölni vagy megválasztani. Az alapítói jogok gyakorlója azonban egyetlen kurátort is kinevezhet.

A kuratórium minimum 3 természetes személyből áll, akik közül legalább kettőnek állandó belföldi lakóhellyel kell rendelkeznie. Nem lehet a kuratórium tagja az alapítvány kedvezményezettje, illetve annak közeli hozzátartozója. További szabály, hogy habár az alapító és az alapító közeli hozzátartozója lehet a kuratórium tagja, de ők nem lehetnek többségben a kuratóriumban.

A kuratóriumi tagok személyében történt változás minden esetben nyilvántartási adat. Amennyiben van az alapítványnál felügyelőbizottság, a felügyelőbizottsági tag személyében történt változást is be kell jelenteni a nyilvántartó törvényszéknek annak ellenére is, hogy ez nem nyilvántartási adat.

Nem elegendő azonban az új vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag elfogadó nyilatkozatát benyújtani a bíróságra, a lemondó vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag lemondó nyilatkozatát is csatolni kell. Amennyiben más módon szűnt meg a vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag megbízatása, ezt is megfelelően igazolni kell (pl. halotti anyakönyvi kivonat, alapítói határozat a visszahívásról).

Az alapítói jogok gyakorlója a Ptk. 3:398. § (2) bekezdése értelmében a kuratóriumi tagot

kizárólag az alapítványi cél megvalósításának közvetlen veszélyeztetése esetén hívhatja vissza megbízatásának lejárta előtt. Ebben az esetben igazolni kell azt is, hogy fennállt a kuratóriumi tag vonatkozásában az alapítványi cél megvalósításának közvetlen veszélyeztetése.

Be kell jelenteni a nyilvántartó törvényszéknek azt is, amennyiben a vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag újraválasztása történt. Ebben az esetben a vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag elfogadó nyilatkozatát kell csak csatolni.

Mind az elfogadó nyilatkozatot, mind a lemondó nyilatkozatot teljes bizonyító erejű magánokirati formában kell benyújtani.

A Ptk. 3:22. §-a és 3:397. §-a határozza meg a kuratóriumi tagokkal és a felügyelőbizottsági tagokkal szembeni követelményeket és kizáró okokat.

Ennek értelmében a vezető tisztségviselő kizárólag olyan nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták. Továbbá akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen nem ítélték szabadságvesztés büntetésre (ez a korlátozás addig tart, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesül a személy). További feltétel, hogy a vezető tisztségviselőkre vonatkozó foglalkozástól bírósági úton jogerősen nem tiltották el (ez a korlátozás az eltiltást kimondó határozatban megszabott időtartamig tart). Nyilatkozni kell, hogy az alapítványnak nem kedvezményezettje, és annak nem is közeli hozzátartozója, valamint az alapítóhoz fűződő kapcsolatáról is.

A jelenleg hatályos szabályozás lehetővé teszi, hogy a vezető tisztségviselő jogi személy legyen. Ebben az esetben a jogi személy köteles kijelölni azt a természetes személyt, aki a vezető tisztségviselői feladatokat nevében ellátja. A vezető tisztségviselőkre vonatkozó szabályokat ilyen esetben a kijelölt személyre is alkalmazni kell.

A vezető tisztségviselő ügyvezetési feladatait személyesen köteles ellátni.

Lényeges változás, hogy a felügyelő bizottság tagja már nem minősülnek vezető

tisztségviselőnek.

A fentieket is figyelembe véve a kuratórium tagjainak az elfogadó nyilatkozatukban az alábbi nyilatkozatot kell megtenniük:

Alulírott (név, anyja neve, lakcím) a Alapítványnál elfogadom a kuratóriumi tagságot.

Nyilatkozom, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:22. §-ában, valamint 3:397. §-ában foglaltakat ismerem, velem szemben ebben a vonatkozásban kizáró ok nem áll fenn.

A fentieknek megfelelően nyilatkozom, hogy cselekvőképes, nagykorú, büntetlen előéletű (büntetett előélethez fűződő hátrányos következményektől mentesült) személy vagyok, a közügyek gyakorlásától eltiltva nem vagyok. Nem állok foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

Nyilatkozom, hogy nem vagyok az alapítvány kedvezményezettje és annak közeli hozzátartozója, továbbá nem vagyok az alapítókkal közeli hozzátartozói, vagy munkaviszonyban.

A vezető tisztségviselő ügyvezetési feladatait személyesen látom el.

Dátum, aláírás, 2 tanú

Amennyiben közhasznú jogállású a társadalmi szervezet, az elnökség tagjainak az alábbi nyilatkozatot kell megtenniük:

Alulírott (név, anyja neve, lakcím) a Alapítványnál elfogadom az elnökségi tagságot.

Nyilatkozom, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:22. §-ában, valamint 3:397. §-ában foglaltakat, továbbá az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) 38. § és 39. §-ában foglalt rendelkezéseket ismerem, velem szemben ebben a vonatkozásban kizáró ok nem áll fenn.

A fentieknek megfelelően nyilatkozom, hogy cselekvőképes, nagykorú, büntetlen előéletű (büntetett előélethez fűződő hátrányos következményektől mentesült) személy vagyok, a közügyek gyakorlásától eltiltva nem vagyok. Nem állok foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

Nyilatkozom, hogy nem vagyok az alapítvány kedvezményezettje és annak közeli hozzátartozója, továbbá nem vagyok az alapítókkal közeli hozzátartozói, vagy munkaviszonyban.

Tudomásul veszem, hogy a vezető tisztségviselő ügyvezetési feladatait személyesen köteles ellátni.

Tisztában vagyok azzal, hogy a kuratórium határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója a határozat alapján

- a) kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy
- b) bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletben egyébként érdekelt.

Nem minősül előnynek a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve az egyesület által tagjának, a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő cél szerinti juttatás.

Nyilatkozom, hogy a megelőző három évben nem voltam olyan közhasznú szervezet vezető tisztségviselője - annak megszűnését megelőző két évben legalább egy évig -,

a) amely jogutód nélkül szűnt meg úgy, hogy az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott adó- és vámtartozását nem egyenlítette ki,

b) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság jelentős összegű adóhiányt tárt fel,

c) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság üzletlezárás intézkedést alkalmazott, vagy üzletlezárást helyettesítő bírságot szabott ki,

d) amelynek adószámát az állami adó- és vámhatóság az adózás rendjéről szóló törvény szerint felfüggesztette vagy törölte.

Tudomásul veszem, hogy köteles vagyok valamennyi érintett közhasznú szervezetet előzetesen tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betöltök.

Dátum, aláírás, 2 tanú

A felügyelőbizottság tagjainak az elfogadó nyilatkozatukban az alábbi nyilatkozatot kell megtenniük:

Alulírott (név, anyja neve, lakcím) a Alapítványnál elfogadom a felügyelőbizottsági tagságot.

Nyilatkozom, hogy a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:26. §-ában, 3:22. §-ában, valamint a 3:397. §-ában foglalt követelményeknek megfelelnek, velem szemben kizáró ok nem áll fenn.

A fentieknek megfelelően nyilatkozom, hogy cselekvőképes, nagykorú, büntetlen előéletű (büntetett előélethez fűződő hátrányos következményektől mentesült) személy vagyok, a közügyek gyakorlásától eltiltva nem vagyok. Nem állok foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

Nyilatkozom, hogy nem vagyok az alapítvány kedvezményezettje és annak közeli hozzátartozója, továbbá nem vagyok az alapítókkal közeli hozzátartozói, vagy munkaviszonyban.

Tudomásul veszem, hogy a felügyelőbizottsági tag a felügyelőbizottság munkájában személyesen köteles részt venni.

Dátum, aláírás, 2 tanú

Amennyiben közhasznú jogállású a társadalmi szervezet, a felügyelőbizottság tagjainak az alábbi nyilatkozatot kell megtenniük:

Alulírott (név, anyja neve, lakcím) a Alapítványnál elfogadom a felügyelőbizottsági tagságot.

Nyilatkozom, hogy a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:26. §-ában, 3:22. §-ában, valamint a 3:397. §-ában foglalt követelményeknek megfelelek, illetve az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) 38. § és 39. §-ában foglalt rendelkezéseket ismerem, velem szemben ebben a vonatkozásban kizáró ok nem áll fenn.

A fentieknek megfelelően nyilatkozom, hogy cselekvőképes, nagykorú, büntetlen előéletű (büntetett előélethez fűződő hátrányos következményektől mentesült) személy vagyok, a közügyek gyakorlásától eltiltva nem vagyok. Nem állok foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

Nyilatkozom, hogy nem vagyok az alapítvány kedvezményezettje és annak közeli hozzátartozója, továbbá nem vagyok az alapítókkal közeli hozzátartozói, vagy munkaviszonyban.

Tudomásul veszem, hogy a felügyelőbizottsági tag a felügyelőbizottság munkájában személyesen köteles részt venni.

Tisztában vagyok azzal, hogy a felügyelőbizottság határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója a határozat alapján

- kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy*
- bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletben egyébként érdekelt.*

Nem minősül előnynek a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve az alapítvány által tagjának, a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő cél szerinti juttatás.

Nyilatkozom, hogy nem vagyok olyan személy, aki

a) a döntéshozó szerv, illetve az ügyvezető szerv elnöke vagy tagja (ide nem értve az alapítvány döntéshozó szervének azon tagjait, akik tisztséget nem töltenek be),

b) a közhasznú szervezettel e megbízatásán kívüli más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, ha jogszabály másképp nem rendelkezik,

c) a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásából részesül - kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat, és az alapítvány által tagjának a tagsági jogviszony alapján a létesítő okiratban foglaltaknak megfelelően nyújtott cél szerinti juttatást -, illetve

d) az a)-c) pontban meghatározott személyek közeli hozzátartozója.

Nyilatkozom, hogy a megelőző három évben nem voltam olyan közhasznú szervezet vezető tisztségviselője - annak megszűnését megelőző két évben legalább egy évig -,

a) amely jogutód nélkül szűnt meg úgy, hogy az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott adó- és vámtartozását nem egyenlítette ki,

b) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság jelentős összegű adóhiányt tárt fel,

c) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság üzletlezárás intézkedést alkalmazott, vagy üzletlezárást helyettesítő bírságot szabott ki,

d) amelynek adószámát az állami adó- és vámhatóság az adózás rendjéről szóló törvény szerint felfüggesztette vagy törölte.

Tudomásul veszem, hogy köteles vagyok valamennyi érintett közhasznú szervezetet előzetesen tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betöltök.

Dátum, aláírás, 2 tanú

Felügyelő bizottság

Közhasznú szervezet esetében kötelező a felügyelő szerv létrehozása, ha a közhasznú szervezet éves bevétele meghaladja az ötvenmillió forintot. A vezető szervtől elkülönült felügyelő

szerv létrehozása ez esetben akkor is kötelező, ha ilyen kötelezettség más jogszabálynál fogva egyébként nem áll fenn, figyelemmel az Ectv. 40. § (1) bekezdésére.

Azaz felügyelő bizottságot csak a fenti esetben kötelező létrehozni. Ha ezen feltétel nem áll fenn, akkor az alapító szabadon eldöntheti, hogy kíván-e felügyelő bizottságot létrehozni.

Alapítói jogok gyakorlása

A Ptk. 3:394. § (1) bekezdése értelmében, ha az alapító meghalt, jogutód nélkül megszűnt vagy más okból az alapítói jogait véglegesen nem gyakorolja, az alapítói jogokat az alapító által az alapító okiratban kijelölt személy vagy alapítványi szerv, kijelölés hiányában a kuratórium gyakorolja.

Ezen rendelkezés értelmében az alapító az alapító okiratban kijelölheti azt a személyt, aki az alapítói jogokat a fent meghatározott esetekben gyakorolni fogja. Az alapító okiratban egyértelműen meg kell határozni azt, hogy ki és milyen esetben gyakorolhatja az alapítói jogokat. A jogszabály nem zárja ki, hogy akár több személy is kijelölésre kerüljön.

Jelenlegi álláspont szerint, amennyiben az alapítói jogok gyakorlására azért került kijelölésre egy személy, mert az alapító az alapítói jogait véglegesen már nem gyakorolja, akkor a kijelölés visszavonására nincs lehetőség.

Az alapító a halála, vagy jogutód nélküli megszűnése esetére kijelölt személy tekintetében az alapító okiratot módosíthatja.

Fontos, hogy az alapítói jogok gyakorlására kijelölt személynek a kijelölést teljes bizonyító erejű magánokiratban el kell fogadnia. Illetve onnantól, hogy ténylegesen ő gyakorolja az alapítói jogokat az esetlegesen fennálló kizáró, összeférhetlenségi körülményeket meg kell szüntetnie.

Székhelyhasználat

Amennyiben változik az alapítvány székhelye, a változásbejegyzési kérelemhez a Cnytv. 24. § (1) bekezdésére figyelemmel csatolni kell a székhelyhasználatot engedélyező dokumentumot

is. A törvényszékek gyakorlata sem egységes teljes mértékben ebben a tekintetben, azonban a Cnytv. 37. § (1) bekezdésére figyelemmel alkalmazandó Cnytv. 21. § (1) bekezdés b) pontja alapján a székhelyhasználatot engedélyező, teljes bizonyító erejű dokumentumként benyújtott okiratban az ingatlan valamennyi tulajdonosának, haszonélvezőjének nyilatkoznia kell ebben a tekintetben. A nyilatkozatban a székhelyhasználat jogcímét is meg kell jelölni. A jogcím bérlet vagy szívésségi használat lehet.

A székhelyhasználat módosításához a törvényszékek többsége nem hiteles formában benyújtható, 30 nappal nem régebbi tulajdoni lap másolatot is kér csatolni.

Székhelyhasználatot a tulajdonos az alábbi szöveggel tud engedélyezni:

Alulírott (szül.név, anyja neve, lakcíme), mint a Járási Földhivatal által helyrajzi számon nyilvántartott, természetben a alatt található ingatlan tulajdoni hányaddal rendelkező tulajdonosa a alapítvány részére engedélyezem, hogy a fent körülírt ingatlant székhelyként az alapítvány használja.

A székhelyhasználat jogcíme:

Dátum, aláírás, 2 tanú

A székhelyként bejelentett címen biztosítani kell, hogy a hivatalos iratok átvételre kerülhessenek.

Végszó

Mi, akik egy törvényszéken dolgozunk, azt tapasztaljuk, hogy mind az egyesületeknek, mind az alapítványoknak sok problémát okoz a változásbejegyzés. Ezt szeretnénk volna könnyebbé tenni olyan módon, hogy külön szedve az egyesületre vonatkozó szabályokat és az alapítványra vonatkozó szabályokat, végignéztük a legtipikusabban előforduló problémákat. Figyelemmel arra, hogy mind az egyesület, mind az alapítvány társadalmi szervezet, sok az átfedés a változásbejegyzés során, azonban a minél könnyebben érthetőség érdekében előbb az egyesületre vonatkozó, majd az alapítványra vonatkozó tipikusan felmerülő problémákat vettük végig.

Reményeink szerint jelen tanulmányunk hasznos lesz a változásbejegyzési eljárást indítani kényszerülő társadalmi szervezeteknek.